

De dood van Nabal.

In Samen Een van 21 Februari schreef ik al over het optreden van David die zich als een soort roverhoofdman gedraagt. Abigaïl, de vrouw van Nabal, een grootgrondbezitter waar David het mee aan de stok heeft gekregen, ziet al aankomen dat het met haar man, nu die een vijand van David is geworden, niet goed zal aflopen. Zij zegt tenminste in 1 Samuel 25:26: *Ik hoop dat het al uw vijanden en tegenstanders zal vergaan zoals Nabal*. Met andere woorden: Zij ziet al aankomen dat het met haar man niet goed afloopt. Maar zij raadt David af het recht in eigen hand te nemen. De vraag hierbij is hoe zij weet dat Nabals lot al bezegeld is, zonder ingrijpen van David.

De oplossing wordt op een verborgen manier weergegeven in het verhaal: Nabal leefde namelijk op grote voet. In vers 36 staat dat hij als een vorst at. Dat wil zeggen overdadige maaltijden bekroond met veel wijn. Feestelijke gelegenheden zoals het schaapscheerdersfeest werden extra uitbundig gevierd. En het alcoholgebruik van Nabal ging bij dit feest alle perken te buiten. Als Abigail na haar ontmoeting met David thuis komt is haar man al stomdronken. Zie vers 36. De volgende morgen, als hij weer ontuchtend is, vertelt Abigail dat zij ternauwernood David heeft kunnen weerhouden van een wraakactie tegen hem. Dan overkomt de man iets wat in de NBV21 in vers 37 en 38 weergegeven wordt met: *'Zijn hart bleef stilstaan in zijn borst, en hij zakte roerloos in elkaar. Tien dagen later trof de Heer Nabal zo zwaar dat hij bezweek'*.

De NBV21 vertaling suggereert dat het om een hartstilstand gaat, net als veel andere vertalingen. Dat dit niet klopt weet ieder die iets verstand heeft van het gebeuren bij een hartstilstand. Binnen enkele minuten moet men de hartstilstand opheffen, anders treedt de dood in. Dat men nog tien dagen leeft na een hartstilstand is onmogelijk. De verklaring dat de dood pas na tien dagen intreedt ligt in de betekenis van het woord 'hart'. Daarmee wordt in de Bijbel niet het orgaan in de borstholte bedoeld dat het bloed rondpompt, maar het centrum van het verstand, het denken. Met andere woorden, de schrijver zegt dat Nabal niet meer kon denken en dat hij bewegingsloos neerlag. Tegenwoordig zouden wij dit bewusteloosheid, coma, noemen.

Na zo'n dag of tien in coma te hebben gelegen stierf Nabal. Tegenwoordig zou men bij zo'n comateus persoon een infuus aanleggen, om uitdroging te voorkomen, maar dat kon in die tijd nog niet. Over de doodsoorzaak verschillen de meningen. Sommigen houden het op een tweede hartaanval, de meesten op een (tweede) hersenbloeding. Meir Shalev, een Joods schrijver, meent dat Abigaïl haar man vergiftigde met een plantenextract (van de dolle scheerling).

Zelf meen ik dat Nabal overleed aan de gevolgen van overmatig alcohol gebruik, waarbij de consumptie tijdens het feest teveel is geworden voor zijn lever. Zijn vrouw had al begrepen dat Nabal het met zijn ongezonde levensstijl niet lang meer zou maken. Zij zal al opgemerkt hebben dat hij aan een levercirrose leed, waarbij een ongezonde kleur opvalt, maar de grote hoeveelheid alcohol tijdens het feest is de genadeklap geworden voor deze zieke lever, waardoor hij in coma raakt. Iemand in coma kan geen vocht meer tot zich nemen, en dat moet de reden zijn dat Nabal na tien dagen aan uitdroging bezweeken is.

Hier wordt een typisch voorbeeld beschreven van wat wij tegenwoordig 'comazuipen' noemen.

Lukas de Grootte, Maart 2025